

суб'єктивної оцінки 166 студентів п'ятого курсу по некоторим аспектам обучения в ГВУЗ «Ивано-Франковский национальный медицинский университет». Показано, что основными причинами выбора ИФНМУ для обучения студентами-иностранцами, которые в подавляющем большинстве имеют высокий базовый уровень среднего образования и владения избранным языком обучения, стала относительно невысокая стоимость и положительные рекомендации других студентов и выпускников. Выявлено, что иностранные студенты характеризовались в целом неплохой успеваемостью и дисциплинированностью, положительно оценивали уровень преподавания в университете, степень владения иностранным языком преподавателями и отношение к ним работников деканата и профессорско-преподавательского состава университета, а также психологический микроклимат в группе обучения. Установлено, что примерно пятая часть студентов-иностранцев недовольны социально-психологическими взаимоотношениями с преподавателями и другими студентами, и частота негативных оценок существенно отличалась в зависимости от уровня успешности, дисциплинированности и континента проживания. Выявленные существенные различия в оценке иностранными студентами социально-психологических условий обучения следует учитывать при формировании академических групп и организации учебно-воспитательной работы, с привлечением, при необходимости, психолога.

Ключевые слова: студенты-иностранцы, социально-психологические условия обучения.

I.M. Karpinets

Analysis of the Social and Psychological Learning Environment for International Students at Ivano-Frankivsk National Medical University

Department of Social Medicine, Health Care and Medical Jurisprudence (Head of the department professor – O.Z. Detsyk), Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, e-mail: igorkgraf@yahoo.com

Abstract. The work presents the results of subjective evaluation analysis of 166 fifth-year students about some aspects of studying in Ivano-Frankivsk National Medical University. It has been shown that the main reasons for choosing IFNMU for studying by international students (in the vast majority having a high basic level of secondary education and possession of the selected language of instruction) are relatively low costs and favorable recommendations from other students and graduates. It has been found that the international students are overall characterized by not bad progress and discipline and that they positively evaluate the level of teaching at the university, lecturers' degree of foreign language, attitude toward them of Deanery employees and teaching staff of the University and psychological microclimate in the group. It has been estimated that about a fifth of foreign students are dissatisfied with the social and psychological relationships with teachers and other students, and the frequency of negative assessments differs greatly depending on the progress, discipline and the continent of origin. The revealed significant differences in the foreign students' assessment of psychosocial learning environment should be considered when forming academic groups and organizing educational work, and involving, if necessary, a psychologist.

Keywords: foreign students, social and psychological learning environment.

Надійшла 19.10.2015 року.

УДК 371.315

Кінаш Н.М.

Використання інтернет-ресурсу в освоєнні клінічних дисциплін

Івано-Франківський національний медичний університет

Резюме. Мета. Модернізація вищої медичної школи шляхом приведення у відповідність вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення з урахуванням інтеграції у європейський простір вищої освіти.

Методи та матеріали. Було проведено дослідження, де взяла участь 97 лікарів поліклінічної ланки, які були рандомізовані у дві групи: перша – навчалася інтерактивно в рамках декількох сеансів з використанням Інтернету, друга – навчалася за допомогою звичайного інтерактивного семінару [9].

Результати дослідження та їх обговорення. За результатами дослідження, опублікованими в журналі Американської медичної асоціації (JAMA), обидва підходи до навчання забезпечили однакові знання досить високого рівня у лікарів як відразу, так і через 12 тижнів після закінчення дослідження. Порівняно з результатами до навчання рівень знань підвищився на 31 % відразу по завершенні навчання та на 36,4 % через 12 тижнів після закінчення дослідження.

Висновки. Трендовий аналіз освітніх послуг у галузі медицини показав світову спрямованість у розвитку та застосуванні сучасних інформаційних технологій («e-learning», TEN 155, GEANT). Викладач відіграє центрально важливу роль як «носії» та «промоутер» інформаційної компетенції, функціями якого стають направленість

зусиль, контроль знань і вмінь, а також консультування студента. Відповідно акценти зміщені до самоосвіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, інтернет, клінічні дисципліни.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень. Процеси європейської інтеграції дедалі сильніше впливають на таку важливу сферу життя українського суспільства як освіта. На сьогодні 45 європейських країн включно з Україною підписали Болонську декларацію, яка наголошує на необхідності європейської співпраці у забезпеченні якості вищої освіти, підвищенні якості підготовки фахівців, зміцненні довіри між суб'єктами освіти, мобільності, сумісності систем кваліфікацій, посиленні конкурентоспроможності Європейської системи освіти. Наразі детерміновано Концепцію реформи медичної освіти в Україні, де чітко визначено мету реформування. Насамперед, це відповідність системи медичної освіти в Україні вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення, а також підвищення якості підготовки медичних кадрів шляхом введення ефективної сис-

теми організації навчального процесу. Ці процеси повинні сприяти гармонізації вітчизняної медичної освіти вимогам Євросоюзу. Розвиток української медичної освіти, який спрямовано на підготовку висококваліфікованого лікаря, має відповідати сучасному рівню розвитку медичної науки і вимогам суспільства. Він ґрунтується на введенні якісно нової методології організації навчального процесу за європейським зразком: в основу концепції закладено європейські тенденції та національну стратегію [1, 2, 8].

Мета. Модернізація вищої медичної школи шляхом приведення у відповідність вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення з урахуванням інтеграції у європейський простір вищої освіти.

Матеріал і методи дослідження

Було проведено дослідження, де взяли участь 97 лікарів поліклінічної ланки, які були рандомізовані у дві групи: перша – навчалась інтерактивно в рамках декількох сеансів з використанням Інтернету, друга – навчалась за допомогою звичайного інтерактивного семінару [9]. Рівень знань лікарів оцінювали до початку дослідження, відразу після завершення занять і через 12 тижнів. За 5 місяців до навчання і через 5 місяців після закінчення навчання оцінили кількість пацієнтів з груп високого ризику, яких лікували відповідно до рекомендацій національних керівництв.

Результати дослідження та їх обговорення

За результатами дослідження, опублікованими в журналі Американської медичної асоціації (JAMA), обидва підходи до навчання забезпечили однакові знання досить високого рівня у лікарів як відразу, так і через 12 тижнів після закінчення дослідження. Порівняно з результатами до навчання рівень знань підвищився на 31 % відразу по завершенні навчання та на 36,4 % через 12 тижнів після закінчення дослідження. Не відзначалося значної різниці при скринінгу пацієнтів в обох групах. Однак в групі дистанційної освіти відзначалося значне збільшення частки пацієнтів, яким призначили лікарську терапію відповідно до посібників (90,3% vs 85,3 %; $p = 0,04$). Незначне зменшення цього показника виявили в семінарській групі.

Таким чином, дане дослідження є одним з перших доказів того, що в доповнення до традиційної освітньої підготовки лікарів дистанційна освіта за допомогою Інтернету може також поліпшити практику лікування пацієнтів. Зрозуміло, що навчання лікаря практичних навичок вимагає традиційного очного контакту, але вся теоретична підготовка та вправи у прийнятті рішень можуть проходити в дистанційній формі. Для того щоб правильно розподілити час навчання на дистанційну і традиційну "фази", немає необхідності в переробці навчального плану. Слід лише правильно сформувати інформаційний блок у форматі модульного робочого плану для самостійної роботи студентів-медиків та забезпечити доступ до Інтернет-ресурсу в зручних місцях користування (читальні зали навчальних корпусів, гуртожитків, інтернеткафе), а також сформувати потребу до використання цього ресурсу "заліковими балами" – балами, які отримує студент за індивідуальну роботу на сайті.

Для освоєння клінічних дисциплін особливе значення має забезпечення студентів якісними відеоматеріалами навчально-інформаційного змісту (тематичні майстер-класи), комп'ютерними навчальними системами в мультимедійному варіанті (фототеки діагностичних симптомів з питаннями і аналізом правильних відповідей), тренажери у віддаленому варіанті (покрокові алгоритми дій), засоби навчання на основі експертних навчальних систем (клінічний розбір тематичних історій хвороби з аналізом семіотики, синдромальної діагностики, формуванням нозологічної гіпотези і плану обстеження відповідно до діючих стандартів надання медичної допомоги). Істотною роллю раціонально сформований Інтернет-ресурс відіграє в ознайомленні студентів, мотивованих в освоєнні клінічних дисциплін, з можливостями як рутинних, так і сучасних (неінвазивних і інвазивних) до-

даткових методів дослідження структурно-функціонального стану органів і систем, на що, як правило, не вистачає часу практичного заняття. Даний методологічний підхід до інтеграції клінічної та дистанційної форм навчання студентів медичних вузів дозволяє вирішувати і проблему "святкових" і "кліматичних" позапланових канікул, що становлять у різні роки від 10 до 17 % аудиторного навчального часу (і більше для іноземних студентів з кліматичною дезадаптацією) з втратою діалогу викладач – студент у рамках планового програмного навчання.

Досвід роботи в такому режимі самостійної підготовки студентів з основ діагностики в клініці внутрішніх хвороб (на додаток до практичних занять з хворими в клініці) дозволяє вважати дану форму підготовки студентів досить ефективною і доцільною для оптимізації засвоєння не тільки знань, але й умінь як в інтерв'юванні пацієнтів (моделювання оптимізації опитування), так і дотриманні алгоритмів фізикального обстеження, впевненості дій і чіткості техніки виконання маніпуляцій. Про це свідчать дані моніторингу думки студентів про підвищення рівня засвоєння матеріалу (67 % опитаних), формування професійного інтересу і мотивації до збільшення часу самостійної підготовки з дисципліни до 50–60 % (3–4-х годин на тиждень). Рівень успішності студентів, які використовували Інтернет-ресурс у самостійній підготовці з дисципліни, на 23 % вище однокурсників, які не використовували можливості отримання додаткової інформації та тренінгу. Перспективним напрямком є розвиток інтерактивного діалогового спілкування студент – викладач в режимі безпосередньої або відстроченої взаємодії ONLINE.

Висновки

Трендовий аналіз освітніх послуг у галузі медицини показав світову спрямованість у розвитку та застосуванні сучасних інформаційних технологій («e-learning», TEN 155, GEANT). Викладач відіграє центральну важливу роль як «носії» та «промоутер» інформаційної компетенції, функції якого стають направлені зусиль, контроль знань і умінь, а також консультування студента. Відповідно акценти зміщені до самоосвіти, необхідною передумовою якої є абсолютна зацікавленість і мотивація майбутніх медиків. Достеменно цінна роль у забезпеченні якісної медичної освіти належить безпосередній роботі студентів-медиків старших курсів з пацієнтами, що поглиблює наявне клінічне мислення. Вірогідно стандарти європейської медичної освіти (EN серії 4500) можуть бути впроваджені для оптимізації практичної підготовки студентів медичних вузів як основа для формування розвинутого клінічного мислення (використання роботівсимуляторів з фізіологією людини). Дивлячись у майбутнє з оптимізмом, можна стверджувати, що якісна медична освіта на додипломному етапі незабаром стане не міфічною, а реалістичною моделлю підготовки спеціалістів у медичній галузі України.

Перспективи подальших досліджень

Таким чином, актуальність включення Інтернет-ресурсу при вивченні клінічних дисциплін на додаток до традиційної методології вітчизняної терапевтичної вищої медичної школи є безсумнівною, а напрямок потребує подальшої методичної розробки, об'єднання зусиль та обміну досвідом зарубіжних і вітчизняних вищих медичних шкіл.

Література

1. Казаков В. Н. Дистанционное обучение в медицине / В.Н. Казаков, В. Г. Климовицкий, А. В. Владимировский. – Донецк: ООО "Норд", 2005. – 80 с.
2. Кошелев И. А. Дистанционное образование в системе современного здравоохранения: реальность и перспективы / И. А. Кошелев // Медицинский альманах.–2010.–№1.С.48–53.
3. Мур М. Г. Общие роли, навыки и умения, требуемые в дистанционном обучении / М. Г. Мур // Information and Communica-

tion Technologies in Distance Education. Specialized Training Course. – UNESCO, 2002. – P. 66–69.

4. Пуговкин А. П. Использование системы дистанционного обучения ELEARNING SERVER для программированного контроля в медицинском образовании / А. П. Пуговкин, С. В. Агапов // Новые технологии в медицине : сб. докл. Первой международной дистанционной науч.-практ. конф.–СПб., 2004.–С.92–94.

5. Шкарин В. В. Медицинское образование в Германии / В. В. Шкарин // Нижегород.мед.журн.–2002.–№2.–С.127–131.

6. Ali N. Web-based professional education for advanced practice nursing: a consumer guide for program selection / N. Ali, K. Hodson-Carlton, M. Ryan // J.Contin.Educ.Nurs.–2002.–Vol.33(1).–P.33–38.

7. American Center for the Study of Distance Education.- http://www.ed.psu.edu/acsd.

8. Best Practices of Computer Conferencing in Distance Education / ACSDE ConferenceReport.–1996.–20p.

9. Curran V. A review of evaluation outcomes of web-based continuing medical education / V. Curran, L. Fleet // Med.Educ. – 2005. – Vol. 39(6). – P. 561–567.

Кинаш Н.М.

Использование интернет-ресурса в изучении клинических дисциплин

Резюме. Цель. Модернизация высшей медицинской школы путем приведения в соответствии с требованиями практической сферы здравоохранения с учетом интеграции в европейское пространство высшего образования.

Методы и материалы. Было проведено исследование, где взяли участие 97 докторов поликлинического звена, которые были рандомизированы в две группы: первая – училась интерактивно в рамках нескольких сеансов с использованием интернета, вторая – училась с помощью обычного интерактивного семинара.

Результаты исследования и их обсуждение. За результатами исследования, напечатанными в журнале Американской медицинской ассоциации (JAMA), два подхода к обучению обеспечили одинаковые знания достаточно высокого уровня в докторов как сразу, так и через 12 недель после окончания исследования. В сравнении с результатами до обучения уровень знаний повысился на 31 % сразу по окончании обучения и на 36,4 % через 12 недель

после окончания исследования.

Итоги. Трендовый анализ образовательных услуг в сфере медицины показал мировое направление в развитии и использовании современных информационных технологий («e-learning», TEN 155, GEANT). Преподаватель играет центральную важную роль как «носитель» и «промуотер» информационной компетенции, функциями которого станут направление усилий, контроль знаний, а также консультирование студента. Соответственно, акценты направлены к самообразованию.

Ключевые слова: дистанционное обучение, интернет, клинические дисциплины.

N.M. Kinash

Use of Internet Resources for Learning Clinical Disciplines

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract. The objective of the research was to modernize higher medical education bringing it into compliance with the sphere of public health practice and taking into account the integration into the European Higher Education Area. **Materials and methods.** The research included 97 doctors of outpatient clinics, who were divided into two groups: Group I studied interactively within a few sessions using the Internet, Group II studied using traditional interactive seminars [9]. **Results and discussion.** According to the results of the research published in the Journal of the American Medical Association (JAMA) both approaches to learning provided a high level of knowledge immediately after training as well as 12 weeks after the actual end of study. As compared with the results before training the level of knowledge increased by 31% immediately upon completion of training and 36.4% 12 weeks after the actual end of study. **Conclusions.** Trend analysis of medical educational services revealed that there is a global tendency to develop and apply modern information technology (“e-learning” TEN 155, GEANT). The teacher plays a central role as a “carrier” and “promoter” of information competence, whose functions include the direction of efforts, control of knowledge and skills and student consultancy. Accordingly, there is a shift of emphasis to self-education.

Keywords: distance learning; Internet; clinical disciplines.

Надійшла 02.10.2015 року.

УДК 371.11:371.14:378.126

Кравчук І.В.

Психолого-педагогічні вимоги до сучасного викладача вищої школи

Кафедра акушерства і гінекології ім. І.Д. Ланового (зав. каф. – проф. Н.І. Генік)

ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”, м. Івано-Франківськ, Україна

e-mail: kivvi@i.ua

Резюме. В статті наведена специфіка педагогічної діяльності викладача вищої школи та основні вимоги до неї. Розкривається сутність педагогічної комунікативної культури у викладача вищої школи, механізмів формування позитивного педагогічного іміджу. Проводиться аналіз психолого-педагогічних вимог до викладача вищої школи в національній системі освіти.

Ключові слова: педагогічна діяльність, викладач вищої школи, педагогічний імідж, психолого-педагогічні вимоги, система освіти.

Пріоритетними завданнями в системі освіти на сьогодні вважають створення умов для розвитку і творчої самореалізації кожної особистості як громадянина України, оновлення освітньої галузі та організації навчально-виховного процесу на засадах демократичних цінностей та сучасних наукових досягнень [1]. Стратегічними завданнями реформування освіти в Україні сьогодні мають стати відродження і розбудова національної системи освіти як найважливішої ланки виховання свідомих громадян Української держави, формування

освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я, забезпечення можливості розвитку людини, відтворення й трансляції культури і духовності в усій різноманітності вітчизняних та світових зразків. І, згідно Державної національної програми «Освіта України XXI століття», саме педагогічні працівники повинні стати основною рушійною силою відродження і створення якісно нової національної системи освіти (Державна національна програма “Освіта”).

“У вихованні, — писав К.Д. Ушинський, — все повинно базуватися на особі вихователя, тому що виховна сила вливається тільки з живого джерела людської особистості”. Саме тому, перш, ніж стати вчителем для когось, освітянин має бути вчителем для самого себе. А сучасний викладач вищої школи повинен постійно самовдосконалюватись для досягнення високих результатів навчально-виховного процесу.

Педагогічна діяльність викладачів вищих навчальних за-